

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v soboto, 27. februarja 1932.

Štev. 25.

Kakšen je naš gospodarski položaj?

V preteklem letu so se gospodarske prilike na celi črti znatno poslabšale. Pod temi težkimi razmerami je vsi stanovi. Glavna karakteristika gospodarskega položaja pa je brezdvomno opadanje kupne moči konzumenta, popoln zastoj v posameznih gospodarskih panogah, znatno skrčenje prometa in zaslužka, nezaupanje, previsoka javna in davčna bremena, ki ne odgovarjajo nastalemu položaju.

Kako gleda trgovstvo na naš gospodarski položaj je razvidno iz nekaterih poročil, ki jih je prejela Zveza trgovskih gremijev na pismeno anketo iz posameznih okrajev.

V ilustracijo prilik, v katerih živi naš trgovec in kmet navajamo izvečke iz nekaterih poročil:

Ljutomer: »Kakor znano, je v zadnjem letu osobito padla kupna moč kmetijskega prebivalstva, ki tvori v našem srezu ogromno večino. V zvezi s tem je v isti meri padel promet posebnost v trgovinah z mešanim blagom oziroma manufakturo. Naše članstvo prosi zato, naj se naslov zavzame na merodajnem mestu, da bodo davčne oblasti pri odmeri davka takih trgovcev posebno previdne, ker morajo ti večinoma poprej nakupljeno blago prodajati po nižjih cenah, ki jih še morajo vedno zniževati, večkrat pa ne dobe niti svojega lastnega denarja nazaj...«

Kranj: Koledarsko leto 1931. se je zaključilo v gospodarskem pogledu v našem srezu zelo neugodno. Mesto Kranj beleži v preteklem letu veliko nazadovanje v trgovini, ker je kot tako odvisno od okoliškega prebivalstva, ki ne more priti do denarja, ker svojih poljskih pridelkov ne more vnovčiti. Prebivalstvo se omejuje le na najpotrebnejše nakupe in še ti se vrše pogosto na kredit. Velike izgube beležijo trgovci pri kreditiranju, ker postanejo terjatve premnogokrat neizterljive.

Tržiški okraj radi popolnega zastoja v čevljarstvu industriji rapidno propada. Tržič nima nikakega zaledja, na kate-

rega bi bil navezan in je radi tega popolnoma odvisen od industrije. Delavstvo, kolikor ga je še, pa ima svoje konzume, kateri ga preskrbujejo z življenjskimi potrebščinami. Promet je nazadval za najmanj 50%.

Skočjeloški okraj, ki je bil gospodarsko odvisen od lesne trgovine in domače čipkarske industrije je radi popolnega zastoja v teh strokah v najtežji krizi.

Tudi trgovina z živino je popolnoma zastala, ker živina nima cene in je kupec vedno v nevarnosti, da danes kupljeno živino mora jutri prodati v izgubo.

Poslovne izgube tarejo vse trgovstvo. Položaj pa poslabšuje še dejstvo, da ne more kriti, odnosno redno plačevati niti obresti od meničnih dolgov.

Veliko škodo povzročajo trgovcem krošnjariji in nedovoljeno obratovanje. Kazni za take prestopke so tako nizke, da zasačenec celo v enem dnevu zasluži toliko, kot znaša kazen. Vsa prizadevanja omejiti krošnjarstvo in nedovoljeno posejanje zasebnikov, so ostala doslej brezuspešna. Največje breme, ki danes presega moči davkoplačevalcev, pa je razmeroma s prejšnjimi leti previsoko davčno breme. Previsoke javne dajatve ubijajo voljo po napredku in zadržujejo razvoj.

Še nikdar se ni vršilo toliko davčnih rubežni, kakor se jih vrši v tekočem letu in to z zelo neprijetnimi konflikti.

Radi zmanjšanja obratovanja — industrijskega, trgovskega in rokodelskega, — nastaja brezposelnost. V našem okraju je še ne občutimo v toliki meri, ker po večini trdke ne odpuščajo nastavlencev, da s tem vsaj deloma zadržijo brezposelnost.

Da bi se ta kriza omejila, bi bilo nujno potrebno, da se izvrši revizija davčne zakonodaje, odpravi monopolizacija pšenice, znižajo javna bremena, izvede zapora uvoza inozemskih proizvodov (zlasti čevljev), odpravi kuluk in odpišejo zastarele davčne obveznosti...

Odprava žitnega režima

Malo kaka stvar je spravila v zadnjem času širšo javnost bolj v zadrego in tudi nevoljo nego žitni režim. Prizadel je najširše sloje našega prebivalstva. Pritožbe so bile na dnevnem redu. Danes so se pritoževali nad posledicami mlinarji, jutri trgovci, potem peki in končno tudi prebivalstvo, ker ni docela pojnilo odredb, ampak jih je sodilo samo po končnem efektu. Namen žitnega režima je bil neoporečno idealen in lep, samo izvedel se je tako, da je zadel na vseh straneh na kritiko. Pokazalo se je, da privilegirana družba za izvoz, kateri se je poverila izvedba, ni bila docela kos svoji nalogi, ki je bila res težka.

Zato je bila ena prvih nalog mero-dajnih krogov v ministrstvu trgovine in industrije, da izkušajo to vprašanje zadovoljivo likvidirati. V ta namen je izvršilo nebroj anket, da se ustvari baza za likvidacijo, ki jo bo naša javnost navzlic žrtvam, ki bodo v ta namen še vedno potrebne, vsekakor z zadoščenjem pozdravila.

Likvidacija ima pred vsem namen, da oprosti promet s pšenico dosedanjih omejitev, na drugi strani pa, da z določitvijo minimalne cene za nakup pšenice vendarle zaščiti agrarne interese. Človeško življenje je niz kompromisov, ki se morajo uveljaviti tudi v gospodarskem življenju. Tak kompromis je zamisljen tudi za likvidacijo žitnega režima, vendar pa smo prepričani, da je cena za likvidacijo v nameravanih dajatvah za mline, porazdeljenih na daljšo dobo tako nizka, da se o kakih žrtvah

v pravem pomenu besede ne more govoriti.

Nam gre predvsem za to, da se mlino oprostijo omejitev, ki so jih ovirale v njihovem poslovanju. Pri nas je večina mlinov mešanih, to je mlinov, ki so urejeni tako, da meljejo za merico in obenem tudi za trgovino. Obe panogi sta med seboj tako ozko zvezani, da celota ne more brez škode pogrešati niti ene niti druge. Pri sedanjih predpisih obeh panog ni smel vršiti noben mlin, ampak se je moral odločiti samo za eno izmed njih. Naravno, da pri ureditvi naših mlinov taka delitev brez škode ni bila izvedljiva. Nadalje bo zopet mogoča zamenjava, ki po sedanjih predpisih ni dopustna. Kmetovalci, ki smejo dajati v mline svoje žito mlet samo v zmesno moko, bodo mogli na ta način zopet priti do tipizirane, to je boljše moke. In končno razne kontrolne knjige, katere morajo voditi trgovci, ki se bavijo s prodajo ali obrtniki, ki se bavijo s predelovanjem moke. Vse to in še mnogo podobnih neprilik odpade po likvidaciji žitnega režima, s katerim vsaj upati smemo, da bo zvezana tudi izdatna pocenitev moke in kruha, od česar bodo imeli svoje koristi najširši sloji našega prebivalstva.

Likvidacija žitnega režima, ki se pripravlja, bo torej za našo širšo javnost najdalekosežnejšega pomena. Prav hvaležni moramo biti ministru g. dr. Kramerju, da je v svoji veliki inicijativnosti dal pobudo za zadovoljivo likvida-

cijo tega vprašanja, ki je dajalo toliko povoda za nevolje in pritožbe. Hvaležni pa moramo biti tudi posl. g. Mohoriču, ki je v lastnosti pomočnika ministra trgovine in industrije prevzel na sebe težko nalogo, da ustvari pogoje za odpravo žitnega režima.

Po naših informacijah stopijo novi predpisi po vsej priliki v veljavo proti koncu prve polovice prihodnjega meseca.

Konflikt v Vzhodni Aziji in Srednje-evropska eksportna trgovina

Eksportna trgovina v Kitajsko je v zadnjih letih znatno trpela vsled katastrofalnega padca v ceni srebra in vsled notranjih kitajskih nemirov. V zadnjih mesecih se je cena srebra zopet dvignila in so se pojavili znaki poživljenja srednjeevropskega eksporta v Kitajsko, a to poživljenje je bilo zopet ogroženo po odpravi zlatega standarda v Angliji in Japonski. Kitajska je tako za evropsko kot za ameriško gospodarstvo danes zelo važna odjemalna dežela, ker je edina še ne industrializirana velika država sveta. — Pred svetovno voj-

SENZACIONALNE ARETACIJE V BEOGRADU

Policija je včeraj 26. t. m. izvršila več senzacionalnih aretacij. Že delj časa se je opazalo, da so v prometu falsificirane plombe predpisane z žitnim zakonom. Policija je ugotovila, da so bile te plombe izdelane po naročilu nekih beograjskih trgovcev z moko v Budimpešti. Prodajali so jih po 7 Din komad. Država je bila oškodovana za veliko vsoto.

Poizkus synthese svetovne gospodarske krize

„Vezano“ ali „nevezano“ gospodarstvo?

Napisal advokat dr. Egon Starč.

(Nadaljevnje.)

Ce pomislimo, da so vsi državni izdatki cvetoče nemške države od leta 1872 do inkluзивno leta 1914, torej v dobi več kot 42 let znašali prilično okrog 70 milijard Mark, potem šele vidimo, kako ogromne vsote je požrla svetovna vojna.

Treba je bilo pričeti popolnoma znova. Ta pričetek pa je bil otežkočen z revolucijo in inflacijo.

Revolucija je povzročila znižanje volje k delu, znižanje delovnega časa ter tudi znižanje intenzitete izkoriščanja preostalega kapitala.

Inflacija pa je povsod značila ogromno uničenje premoženja v največjem obsegu, nadalje prevrstitev in napačno usmeritev kapitala.

V času vojne in inflacije so najrazličnejše države bile enostavno izključene s svetovnega trga.

Na čelu vseh upnikov stoji Amerika.

Mednarodne emisije so v letih 1925 do 1928 sorazmerno letno dosegle 220 posojil v letni vrednosti 1.425 milijard dolarjev.

V tej dobi so se v Ameriki približno v roku 4 let tedensko emitirale ca. 4 emisije, vsaka v sorazmerni višini ca. 7 milijonov dolarjev.

Amerika je bila še pred vojno dežela dolžnikov. Začetkom leta 1931 pa so njene emisije dosegle ogromno višino ca. 15-7 milijard dolarjev, to je preračunano v dinarje skoraj 900 milijard dinarjev, ne glede h kratkoročnim posojilom in k posojilom politične tendence.

Od tega zneska dolgodobnih posojil pripada na Evropo 4930 milijonov dolarjev ali tristo milijard dinarjev, razen tega na Kanado 3842, na srednjo Ameriko 969, na južno Ameriko 3042, na zapadno Indijo 1233, na Afriko 118, na Azijo 1023 in na Oceanijo 419 milijonov dolarjev.

Na drugem mestu pri izdaji inozemskih posojil stoji Anglija, ki je celotno izdala 3 in pol milijarde nemških mark ali 50 milijard dinarjev posojil, od katerih odpade na Evropo v letih 1928 in 1929 skupno 900 milijonov nemških mark ali 11 milijard dinarjev.

K temu pridejo še emisije Holandske v znesku 1200 milijonov nemških mark, od tega polovica, to je 600 milijonov nemških mark na Evropo, emisije Švicarske 330 milijonov nemških mark in emisije Francoske v znesku 700 milijonov nem. mark.

Med evropskimi dolžniki stoji pa na prvem mestu Nemška država, katera je akceptirala prilično 30% vseh ameriških posojil v Evropi, kar znaša 1421 milijonov dolarjev. Na drugem mestu stoji kot dolžnica Anglija, ki je prejela 641 milijonov dolarjev posojil.

Anglija in Amerika imata torej skupaj vzeto 200 milijard nemških mark to je 2700 milijard dinarjev — za terjati od ostalega sveta. Če računamo k temu še Francijo in manjše upniške države kot Švicarsko, Holandsko in Švedsko, pridemo ravno na znesek 250 milijard, to je ena četrtina bilijona nemških mark ali preračunano v dinarje skupaj na preko 3 bilijone dinarjev, kar znači 15 do 20 milijard nemških mark ali 250 do 300 milijard dinarjev letno samo na obrestih v korist držav upnic. Ogromna vsota!

Sorazmerno največji dolžniki so torej Nemčija in južnoameriške države.

Ce premislimo, kako neorganizirano je rastla produkcijska kapaciteta, in sicer brez ozira na možnost njene porabe in brez ozira na možnost njene oddaje, potem pa pridemo do zaključka, kako lahko komišljeno in tudi spekulativno so bili svojčas podeljeni ti mednarodni krediti.

Danes pa vidimo prav jasno, da je ta kreditna politika bila v resnici politika inflacije.

Seveda niso bili pri podeljevanju kreditov odločilni samo gospodarski in spekulativni vidiki, temveč v veliki meri gotovo tudi politični cilji.

Pri tem je seveda igrala veliko vlogo tudi neinformiranost kreditorjev, ki so imeli o sočasnem stanju in o gospodarski in politični bodočnosti držav dolžnikov posebne in napačne predstave, tako da so mnoge države dobile lahko sorazmerno velike in pa visoke inozemske kredite.

Samo tako si zamoremo razlagati, da je mala Madžarska dobila v inozemstvu tako ogromne kredite: okrog 4094 milijonov pengőv v zlatu, to je okrog 40 milijard dinarjev. Tako ogromna višina absolutno ni odgovarjala gospodarski sili in pridobitnim zmognostim in bodočnosti Madžarske in njenega ljudstva.

Ze preje sem omenil, da se je svetovna produkcijska kapaciteta razvijala in rastla neorganizirano. To znači, da je bila produkcija povečana brez ozira na razvoj potre-

be in brez ozira na padlo kupno silo — (peti vzrok krize).

Kupna sila, in to bode vsakomur jasno, je v obče po vojni proti predvojnemu stanju leta 1913 ogromno padla, vsaj končno znači kupna sila pravzaprav menjalno silo, to je razpolaganje z materialnimi dobrinami v svrhu zamenjave z drugimi, ali uporabe delovne moči v svrhu pridobitve materialnih dobrin.

In tu so nastopile strukturne spremembe.

Po cenitvi društva narodov je namreč svetovno prebivalstvo tekom 10 let po svetovni vojni šele doseglo oni nivo, kateri odgovarja predvojnemu nivoju, zvišan samo za nekoliko procentov.

Gospodarske, posebno pa politične in socialne razmere pa v večjem delu sveta izločujejo takorekoč — kar bodem še pozneje obširneje razpravljati — sto milijonov ljudi od redne porabe materialnih dobrin in tako moramo torej konstatirati, upoštevajoč povečan napredek kulture in civilizacije svetovnega prebivalstva, da svetovna povojna poraba ne dosega višine porabe predvojnih let. Tu imamo nov — šesti vzrok — krizo brezposelnosti.

Razen tega ima seveda tudi racionalizacija produkcije na današnje kupno silo velik vpliv, ker vendar vsaj začasno oslabuje nakupne zmožnosti delavcev, ki so začasno od dela izločeni.

Iz vseh teh razlogov pa nastaja neobičajna dispariteta med produkcijskimi možnostmi in danes danimi možnostmi svetovne potrebe.

Izredno težko je določiti sorazmerno procentualo, za koliko je danes svetovna kapaciteta produkcije večja, kakor pa svetovna uporaba in prodajna možnost.

Kmalu po vojni se je pokazalo, kako neorganično raste produkcija. Navzlic temu da je to svet kmalu spoznal, so se vendarle še v naprej dajali visoki kratkoročni in dolgoročni krediti.

V letih 1927 in 1928 so se povsod na gospodarskem polju pokazala znamenja prenasitosti.

Povsod so se pričele vsled neprodaje kupiti surovine tudi vsled ustanovitve velikih kartelov in trustov (sedmi vzrok).

Ze tedaj je imel nastati svetovni preobrat in se je imel pričeti vseobči umik, da se na ta način pripravijo na mirni način pota likvidacije dosedanje nespametne gospodarske politike.

Toda to se ni zgodilo, temveč se je skušalo z vsemogočimi sredstvi umetno ustaviti razvoj in podpreti omajane temelje svetovnega gospodarstva.

To bode razvidno iz sledečih činjenic: Predvsem konstatiram, da je nasproti predvojnemu letom bila žetev pšenice vsled intenzivnejšega gospodarstva v Evropi sledeča:

Žetev v Evropi brez Rusije za 3,4%, v Ameriki za 32,6%, v Kanadi za 187,5%, v Argentini za 109%, v Avstraliji za 76,4 odstotka večja kot predvojna, kakor to navaja v svojem poročilu narodna češko-slovaška banka.

Žetev kave se je proti letu 1913 povišala za 70%, sladkorne pese za 21%, to

je od 9 milj. ton na 12 milj. ton; sladkorne trsa za 113,4% — od 9 milijonov ton na 17 milijonov ton, torej za 8 milijonov ton.

Razen navedenega povečanja industrijske produkcije treba upoštevati dejstvo, da je tedaj nastala, kakor že omenjeno cela vrsta novih industrij, ki sploh pred vojno niso obstajale ali pa šele v prvih poletkih.

Tekstilne surovine so se zvišale proti predvojni dobi za 1/8, torej od 26 milijonov bal na 29 milijonov bal, surova svila za 3/4, to je od 27 milijonov kg na 50 milijonov kg in pri tem se je zelo razvila nova produkcija umetne svile, in sicer od 16 milijonov kg na nič manj kot 196 milijonov kg. Svetovna produkcija premoga se je zvišala za 80%, papirja in lepenke za 100%, železa za 24%, jekla za 25%, to je od 76 milijonov ton na 95 milijonov ton, bakra za 100%, svinca in cinka za 50%, aluminija za 300%, mineralnih olj, ki so znašala leta 1913 niti ne 54 milj. ton in ki znašajo danes 196 milj. ton, torej skoro za 400% in kavčuka za 1000%, to je od 114 tisoč meterskih ton na preko 1 milijon meterskih ton, kakor to obširno navaja Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Jahr 1931.

Težko je sicer natančno ustanoviti sorazmerni procentni stavek med predvojno svetovno produkcijo in današnjo, oziroma povojno produkcijo. Vendar lahko rečemo, da se je celotna svetovna produkcijska kapaciteta proti predvojni dobi povišala povprečno za približno do 40%, medtem ko je kupna in porabna sila prebivalstva danes pod predvojnimi nivojem.

In tako pristopa vsled te velike nadprodukcije k dosedanjim vzrokom kot osmi vzrok še eden najtežjih in najnevarnejših fenomenov za svetovno gospodarstvo, to je nizek nivo internacionalnih velenakupnih cen (deveti vzrok), ki je dosegel naglo padajoč v zadnjih dveh letih v Angliji, Franciji in Italiji predvojni nivo, oziroma so cene v nekaterih važnih panogah padle že celo globoko pod ta nivo.

Od leta 1928 do 1931 je svetovna cena pšenice (povprečno računano) padla od 220 na 80 nemških mark za tono.

Cene kave, čaja in sladkorja so danes nižje kakor v predvojni dobi. Isto velja za volno, surovo in umetno svilo, kožo itd.

Cene za premog so še nekoliko višje kot pred vojno.

Vsekakor so pa globoko padle cene svinca, bakra, cinka in cina in sicer globoko pod predvojno ceno.

Izredno so padle cene kavčuka, in sicer na 1 desetino predvojne cene. Sicer cena kavčuka ne more biti merilo za pade velenakupnih cen, ker je pač produkcija v tem blagu vsled velike potrebe iz naravnih razlogov tako zelo narasla. (Glej obširne podatke v Vierteljahrshefte zur Konjunkturforschung in v Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich - 1931).

V zvezi z nazadovanjem kupne moči je seveda tudi promet svetovne trgovine, kar je jasno, padel, in sicer samo v zadnjem letu na celim svetu okroglo za 30%.

(Dalje prihodnjič.)

cih pa potrdilo občine in prvostopne upravne oblasti, da je živina, namenjena izvozu, njihova last, oznaka živinske vrste (govedo, krave, voli, junci, biki, teleta, konji, svinje, suhljate ali mastne, ovce in koze) in države, kamor žele izvoziti, izvleček iz knjig ali druga listina o tem, koliko je podjetje izvozilo l. 1925. oziroma od kasnejše ustanovitve pa do prijave vsak mesec in pa kam. Vse to po vrsti živine in po količini.

Kontingentirano blago je treba opremiti z izvoznico, izdano od urada za nadzorstvo nad izvozom. Pravilnik navaja obrazec take izvoznice. Urad bo izdal te izvoznice v 4 izvodih. Tri izvode bo treba priložiti tovrstnemu listu, četrtega pa bo postajenačelnik nakladalne postaje poslal uradu za nadzorstvo nad izvozom živine. Izvoznice morata pri nakladanju potrditi še državni veterinar in dotični postajenačelnik. Izvoznice je treba kolkovati s posebnimi taksnimi znamkami po posebnem pravilniku o izvoznih taksah.

Razdelitveni ključ za izvozna potrdila v okviru kontingentov kakor tudi registracijo bo določal in vodil urad. Izvozniki bodo pravočasno obveščeni o dodeljenem kontingentu. Za vsako tržišče jim bo izdano posebno izvozno dovoljenje. Izvoznik mora najkasneje 11 dni pred nakladanjem prijaviti količino nameravanega izvoza, tržišče in tržni dan, državo, kamor bo izvozil in pa kupea.

Na koncu vsakega meseca mora izvoznik poslati uradu poročilo o izkoriščenih izvoznih, nakar prejme izvoznice za prihodnji mesec. K poročilu mora priložiti prepis komisijonarskega računa o prodaji za notranjo porabo urada. Vsak izvoznik bo moral izvoziti dodeljeni mu kontingent. Kdor tega ne bo mogel storiti, bo moral o tem v določenem roku brzojavno obvestiti urad. Prestopki se bodo kaznovali. Urad bo po potrebi določal kakovost in težo živine, namenjene v kontingentirani izvoz. Izvoznik se mora izkazati še s posebnim veterinarskim potrdilom o zdravstvenem stanju svoje živine.

Ponudbe popravevanj

KOPALNE OBLEKE ZA SPLIT. Tvrdba Andjeo Kuš, Split, Seton Watsonova ul. 1, bi prevzela zastopstvo za razpečanje kopalnih kostimov in predmetov iz gumijskega za plaže. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe gori navedeni tvrdki neposredno.

JOVANOVIĆ MILAN ING. AGRONOM. BEOGRAD—BANJICA, Poštanski pregradal 311, se zanima za nakup tankih desk od 2 do 3 1/2 mm debeline, ki se uporabljajo za izdelovanje škatelej za kolomaz.

Razstave sejmi

SEMIJ KOŽ DIVJACINE V SARAJEVU Sarajevsko lovsko društvo priredi v sporazumu s trgovci z kožami divjačin sejm, ki se bo vršil v Sarajevu dne 16., 17. in 18. marca 1932. Vsakoletni sejm kož divjačin v Sarajevu so dobro obiskani zlasti od inozemskih kupcev.

ZAČASNA KOVINSKA HAUSSE

Napoved ameriškega kreditnega razširjenja je dovela do poživljenja na mednarodnih kovinskih trgih, ki pa ni dolgo časa trajalo. Cene, ki so precej poskočile, se niso dale vzdržati, ker so bile v nasprotju z nezadovoljivim položajem konsumentov in statistične situacije. Največji vpliva na razvoj težave so bile carinske oredbe Anglije. Kot prva reakcija so sedaj tudi nemški producenti cinka zopet obnovili svoj prejšnji predlog na uvedbo carine na cink. Komaj se je o tem predlogu zaznalo in o katerem se niti še ne ve, če bo sprejet, se je takoj pričelo povpraševanje na nemškem cinkovem trgu. Londonske cene so bile vobče nespremenjene, a tudi tam se je v pričakovanju angleške carine bolje kupovalo. Na trgu bakra je ostalo razpoloženje slabo. V New Yorku se vršijo pogajanja o poravnanju kartelnih diferenc. Mednarodni kartel je po zadnjem zvišanju cene zopet znižal, od 6 1/2 na 6 cents. Konsumenti so rezervirani. Notacije na trgih svinca in cina so ostale nespremenjene. Vzhodna Azija in Rusija sta bolj nakupovalni, manj pa evropski in ameriški konsumenti. Ameriške zaloge svinca so dosegle v januarju rekordno višino 160.300 ton.

Po svetu

Obitek bankoveev v Jugoslaviji, je v znesku 4717 mil. Din bil 22. februarja krit v zlatu in devizah s 36-21 odstotki, v zlatu samem s 32-91 odstotki, v zlatu samem s 32-81 odstotki.

Produkcija demantov bo pri vodilni družbi z 31. marcem za nedoločen čas ustavljena. To smatrajo za edino sredstvo k ozdravljenju položaja.

Opozarjamo na današnji oglas mednarodnega velesejma v Pragi, ki se vrši od 13. do 20. marca 1932.

New York Central Railroad Co., ena največjih ameriških železniških družb, izkazuje za preteklo leto 2.500.000 dolarjev čistega dobička proti 36 milijonom v letu 1930.

Zopet nove uvozne carine v Poljski namerava vpeljati poljska vlada, in sicer na uvoz kemičnih in farmacevtskih izdelkov.

Jugoslavija je importirala v Avstrijo po avstrijski statistiki v januarju za 6.900.000 šilingov blaga, dobila dobila ga je pa od tam za 4.400.000 šilingov (lani 8-4 in 6-4 mil.). Njena bilanca z Avstrijo je torej močno aktivna.

Doslej priobčeni zaključki 40 ameriških industrijskih družb izkazujejo za preteklo leto čisti dobiček 326 milijonov dolarjev proti 655 oziroma 1037 milijonom v letih 1930 in 1931; od l. 1929 do l. 1931 je padel dobiček povprečno za 70 odstotkov. Z zgubo je zaključila leta 1929 le ena družba, leta 1930 dve, lani pa enajst.

Sanacija nemških velebank je tako doma v Nemčiji kot v inozemstvu prav ugodno vplivala.

Novi vodovod v Splitu je dovršen; zadoštal bi za 300.000 ljudi. Za gradbo vodovoda, popravo mesnega omrežja itd. so izdali ca 20 milijonov dinarjev.

Promet Hamburga, Antwerpna in Rotterdamu v januarju je bil sledeči: 1427 ladij in 1.635.000 ton, 786 ladij in 1.448.000 ton, 1007 ladij in 1.545.000 ton. Napram lanskemu januarju je promet v vseh treh pristaniščih močno nazadoval, najbolj v Rotterdamu (za 184 ladij in 444.000 ton).

Še dve drugi demantni družbi v Južni Afriki bosta z 31. marcem ustavili obrat, za tako dolgo, da se položaj razčisti.

Eksport pšenice iz Ogrske je znašal v preteklem letu okoli 3.500.000 met. stotov, približno toliko kot v letu 1930, a je padel po vrednosti od 74 na 40 milijonov pengö, skoraj za polovico.

Tri velike banke v Atenah se pogajajo o fuziji; s fuzijo bi nastal nov zelo močan denarni zavod z glavnico več kot 4 milijarde drahem. Pogajanja se ugodno razvijajo.

Pogajanje o hmelju, ki so se vršila te dni v Zenevi in ki so izhajala z mednarodnega stališča, se je udeležila tudi Jugoslavija.

Stalni francoski kolonialni muzej v Pragi je sklenila urediti Zveza francoskih trgovskih zbornic v svrhu večje prodaje francoskih kolonialnih produktov v Češko-slovaški.

Trgovsko brodogradnjo Jugoslavije je naraslo na 400.000 registerton; predvojno avstrijsko trgovsko brodogradnjo je šlo 600.000 ton, pa so bili zraven še Trst, Reka itd.

Ameriške zvezne rezervne banke so pričele zniževati obrestno mero od 3 in pol na 3 odstotke.

Cestno razsvetljavo s kavo so pričeli uvajati v Braziliji. Iz kave napravijo zelo močen svetel plin in ga porabijo za razsvetljavo cest. Pri nas pa kavo drago plačujemo.

Zlate zaloge Francoske banke so se v tednu od 12. do 19. februarja pomnožile na 73.800 milijonov frankov; rezerve v inozemski vrednosti znašajo samo še 16.400 milijonov frankov. Zlato kritje vseh obveznosti je naraslo na 6636 odstotkov.

Hranilne vloge v Avstriji so pričele v zadnjem času naraščati, tudi v večjih zneskih. Zdi se, da je pričel denar polagoma lezti iz nogave ven.

Mednarodni bakreni kartel je po kratkem zvišanju ceno bakra zopet znižal, in sicer od 6 1/2 na 6 cents za angleški funt. Italijanski svileni sindikat bo najbrž v kratkem razpuščen, ker ne more vršiti več dodeljene mu naloge.

O zopetni obnovitvi borz javljajo iz Berlina in iz Aten. V Berlinu je bil promet na prvi dan obnovitve prav živahen.

Uvoz v Grčijo hočejo glede vseh predmetov, ki niso za življenje važni, omejiti ali pa popolnoma prepovedati, da se omeji devizna potreba.

Nova ureditev izvoza živine

Ustanovitev urada za nadzorstvo kontingentiranega izvoza živine in živinskih proizvodov

Minister za trgovino in industrijo je v soglasju s poljedelskim ministrom predpisal pravilnik o nadzorstvu izvoza živine, živinskih proizvodov in predelav. Pravilnik se naslanja na zakon o organizaciji in nadzorstvu izvoza živine, živinskih proizvodov in predelav paragrafa 1., točka b) z dne 14. decembra 1931.

Glavne določbe tega pravilnika so:

Nadzorstvo nad izvozom živine, živinskih proizvodov in predelav bo po navedenem zakonu opravljal »Urad za nadzorstvo nad izvozom živine«, ki se ustanovi pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Naloga urada bo, skrbeti za upravno in tehnično izvajanje pogodbenih določb o kontingentiranem izvozu živine, živinskih proizvodov in predelav. Pri uradu bo ustanovljen strokovni odbor z nalogo, da nadzira in razporeja kontingente živine za izvoz, kakor bo predlagal urad na podlagi registriranih prijav. Odbor bo nadalje pregledoval vpis izvoznikov in register.

Člane strokovnega odbora bodo imenovali deloma minister za trgovino in industrijo, deloma druga ministrstva in za razna strokovna društva. Odbor bo smel šteti največ 15 članov.

Podjetje ali osebe, ki bodo pooblašene,

da v okviru kontingenta izvažajo živino, živinske proizvode ali predelave, bodo prejeli posebna »izvozna potrdila«. Izdajal jih bo urad za nadzorstvo nad izvozom.

Z izvozom živine, živalskih proizvodov in predelav v okviru kontingentov, določenih s trgovskimi pogodbami, se bodo smela baviti:

1. Izvoznaška podjetja, protokolarana v kraljevini Jugoslaviji, ako se bavijo z izvozom živine, živinskih proizvodov in predelav;
2. zadržne zveze, poljedelske in živinorejske zadrage, ako izvažajo proizvode svojih zadrugarjev;
3. proizvozniki in živinorejci, ako sami ali pa v to svrhu združeni izvažajo svoje lastne proizvode;
4. industrije mesnih proizvodov in klavnice.

Podjetja, zadrage ali osebe, ki bodo hotele izvažati živino, živinske proizvode ali predelave v okviru kontingentov, se bodo morale registrirati v uradu za nadzorstvo nad izvozom živine. Prijava naj vsebuje sledeče podatke oz. listine: ime in naslov podjetja, zadrage ali osebe, dokazilo o protokolaciji oziroma o registraciji, kadar gre za zadrage ali zadržne zveze, pri poedin-

Zakon o srednjih tehničnih šolah

Za napredek in boljšo bodočnost našega obrtništva — Priznanje ministru dr. Kramerju, ki je predložil skupščini že celo vrsto za celokupno gospodarstvo važnih zakonov

V sredo 24. t. m. se je pričela v Narodni skupščini razprava o poročilu skupščinskega odbora, ki je proučil zakon o srednjih tehničnih in moških obrtnih šolah. V imenu odbora je poročal narodni poslanec dr. Toma Smiljančič. V lepem govoru se je zahvalil ministru dr. Kramerju za njegovo inicijativo in omenjal, da predstavlja predloženi zakon skupno z ostalimi od skupščine že sprejetimi zakoni o strokovnem šolstvu najboljšo garancijo za povzdigo strokovnega in kulturnega nivoja naših obrtnikov in tehničnih podjetnikov. Posebno hvalevredne se mu zde določbe o specijelnih obrtnih tečajih, ki bodo največ pripomogli k napredku obrti. Pospeševanje obrti in povzdigo izobrazbe obrtnega naraščaja sta tem bolj potrebni, ker bomo samo na ta način lahko vzdržali inozemsko konkurenco. Prepričan je, da bo ta zakon dosegel svoj cilj, in je priporočil Narodni skupščini, da zakon sprejme v obliki, kakor je predložen.

Minister dr. Albert Kramer

Je v daljših izvajanjih razložil osnovne misli in smernice predloženega zakona. Izvajal je med drugim:

Ideja osnovanja moških srednjih strokovnih šol se je pojavila že pred 50 leti. Od osvobođenja pa do 1926 so bile vse te strokovne šole v Jugoslaviji urejene dokaj različno in vedno bolj se je pojavljala potreba po unifikaciji. Leta 1926. je bilo sklenjeno, da se strokovno šolstvo podredi ministrstvu za trgovino in industrijo in od takrat naprej datira prizadevanje za enotno ureditev te šolske panoge. Državnih moških srednjih strokovnih šol v vsej državi je 34 z okrog 5000 učenci in 300 učitelji. Na strokovne obrtne šole odpade od tega 1600 učencev in 140 učiteljev. Tehniške srednje šole se dele na odseke, strokovne obrtne pa na oddelke. Učni program obsega teoretični pouk potom predavanj in dela v laboratorijih ter praktični pouk z delom v delavnicah, s počitniško prakso in z ekskurzijami. Glavni cilj šole je teoretična in praktična izobrazba učencev, tako da morejo po izstopu iz šole samostojno voditi posle kot obrtniki ali kot poslovodje.

Ministrstvo za trgovino in industrijo si po najboljših močeh prizadeva, da kar najbolj povzdigne strokovno šolstvo ter je v to svrhu izdelalo vse potrebne pravilnike, učni program, izpolnilo je učiteljska mesta in skrbelo, da dobe vse šole potrebna poslopja z urejenimi delavnicami in laboratoriji. Glavni cilj predloženega zakona je, da vse te šole izenači in izpopolni, tako da bodo kar najbolj odgovarjale našim potrebam, upoštevale pa pri tem vse moderne pridobitve drugih držav. Zakon med drugim določa, da se profesorji srednjih tehničnih šol tako po šolski kvalifikaciji kakor po svojih pravicah in dolžnostih popolnoma izenačijo s profesorji ostalih srednjih šol.

Po ekspoziciji ministra dr. Kramerja se je razvila debata v katero so posegli razni poslanci. Poslanec dr. Miroslav Stojadinović je izrazil priznanje aktivnosti ministra dr. Kramerja, ki je predložil Nar. skupščini celo vrsto zakonov, važnih za celokupno gospodarstvo. Minister dr. Kramer se je s tem pokazal agilnega pionirja v začetku sanacije našega gospodarstva. Strokovno šolstvo bo po svoji novi ureditvi lahko dajalo sposobne delavce, ki bodo bodoči nosilci gospodarskega napredka naše države. Le tedaj, če bo naše gospodarstvo na višku, bo moglo najti kruha in zaslužka tudi onih 80.000 učencev, ki se danes vzgajajo na realnih gimnazijah in drugih srednjih šolah.

Po običajnih formalnostih je Narodna skupščina takoj prešla na dnevni red. V imenu odbora, ki je bil od ple-numa pooblaščen, da zakonski osnutek prouči, je poslanec dr. Toma Smiljančič prečital posamezne člene, o katerih se je vršila debata z glasovanjem. Posebno obširna debata se je vršila o členu 14. v zvezi s konkretnim predlogom poslanca Misirlića, naj se sprejme v zakon določba, s katero se omogoča po uve-

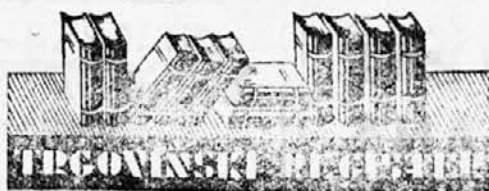
ljavljenju tega zakona absolventom srednjih tehničnih šol nadaljevanje študija na domačih tehniških fakultetah, ako položijo primeren dopolnilni izpit; vsem onim pa, ki so nadaljevali študije na inozemskih fakultetah, napravili izpite in si pridobili inženjerske diplome, se te diplome priznajo.

Minister za trgovino in industrijo dr. Kramer je podal v zvezi s tem predlogom daljše pojasnilo, v katerem je med drugim izjavil:

Že pri sestavi zakona se je pojavilo vprašanje, ali naj ostane še nadalje v veljavi dosedanja določba, da absolventi srednjih tehniških šol ne morejo nadaljevati študija na univerzi. Z mnogih strani so poudarjali, da je to anomalija. V vseh drugih državah lahko absolventi takih šol pod gotovimi pogoji nadaljujejo študije na univerzi in si pridobijo inženjerske diplome. Pri nas je prevladalo mnenje, da srednje tehniške šole ne bi smele biti nekeke pripravljalske šole za inženjerje, marveč v prvi vrsti zavodi za vzgojo tehničnih strokovnjakov. Problem teh pomožnih strokovnih šol je pri nas zelo važen, ker so skoro vsa taka mesta zasedena po inozemcih. Na drugi strani vidimo, da povsod drugod absolventi srednjih tehniških šol lahko nadaljujejo študije na tehnikah in postanejo inženjerji. Zaradi tega je nastal pri nas čuden položaj. Večje število absolventov naših srednjih tehniških šol je nadaljevalo študije v inozemstvu, kjer so bili brez nadaljnjega sprejetja kot redni učenci na tehniških fakultetah in so si tudi pridobili inženjerske diplome, pri nas pa se jim te diplome niso priznale. Tako imamo okrog 200 diplomiranih inženjerjev, ki so si pridobili diplome na inozemskih univerzah pod zelo težkimi pogoji, a se jim sedaj te študije ne priznavajo. Že vrhovni zakonodajni svet je svojočasno z ogromno večino glasov sprejel predlog, da se absolventom srednjih tehniških šol omogoči študij na domačih univerzah. Toda v skupščinskem odboru je prevladalo mnenje, da bi šla taka določba predaleč. Zakon o univerzah je predpisal točno kvalifikacijo za študije na univerzi.

Pravica do študij na univerzi se po tem zakonu priznava samo absolventom gimnazij in realk. Težko je s posebnim zakonom spreminjati pogoje za sprejem na univerze. Skupščinski odbor pa je našel izhod tako, kakor je predlagal poročevalec. Na ta način se likvidira stanje, ki je postajalo nevzdržno. V bodoče se v smislu stavljenega predloga v načelu priznava pravica do nadaljevanja študij na tehniški fakulteti tudi absolventom srednjih tehniških šol. Absolventi teh šol pa ne morejo računati na nadaljevanje študija na univerzi prej, predno zakon o univerzah ne bo določil predpisanih pogojev. Da pa se najde kompromis, bodo v prehodne določbe zakona o srednjih tehniških šolah sprejete primerne odredbe, da se to vprašanje uredi v splošno korist in zadovoljstvo.

Posegli so nato nekateri poslanci v debato, nakar je bil zakon v načelu soglasno sprejet.

Sedež: Ljubljana.

Pesedilo: »Slavija« Jugoslovenska zavarovalna banka.

Vpišeta se člana upravnega sveta: dr. ing. Mandeljk Otokar v Pragi in Jenko Avgust v Ljubljani. — Izbrisejo se člani upravnega sveta: Tykač Alojzij, generalni ravnatelj Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani zbog smrti, dr. Kokalj Alojzij, odvetnik v Ljubljani, zbog smrti, in Chodera Vaclav v Pragi, ker ni bil več izvoljen.

Pri podružnici Ljubljana se vpišeta kot prokurista ing. Majče Alojzij v Ljubljani in Cuznar Antong v Ljubljani.

Deželno kot trgovinsko sodišče v

Ljubljani, odd. III.,
dne 18. februarja 1932.
(Firm. 171 — Rg B II 76/6.)

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Devizno tržišče

Tendence spremenljiva.

Promet Din 10.197.481-41.

Rezerviranost v devizni kupčiji je trajala še ves minul teden, ki je zaključil s približno 800 tisoč dinarjev manjšim prometom od predzadnjega tedna.

Na posameznih borznih dnevih je znašal skupni devizni promet od enega in pol do približno dva in tričetrt milijona dinarjev, kakor je razvidno iz naslednje tabele:

15. februarja	Din 2.740.143-66	Praga-Curiah
16. februarja	Din 2.343.457-25	Praga-Italija
17. februarja	Din 1.919.034-59	Newyork-Praga
18. februarja	Din 1.532.796-09	Curiah-Berlin
19. februarja	Din 1.662.043-82	Praga-Newyork

Največji promet izkazuje ponedeljkov, najmanjši pa četrtkov borzni sestanek in so na ponedeljskih dnevih prevladovali zaključki v devizi Praga, Newyork, Curiah ter deloma devizi Berlin in Italija.

Od celotedskega prometa je bilo zbog privatne ponudbe perfektuirano za 1.055 milj. dinarjev deviznih zaključkov, medtem ko je bilo samo s posredovanjem Narodne banke nabavljeno deviz za ca. 10.200 milj. dinarjev, med drugim največ Praga (2.967 milj. Din), Newyorka (2.050), le deloma Curiah (1.407 milj. Din), Berlina (1.117 milj. Din) in Trsta (1.088 milj. Din).

Ako primerjamo skupni v posameznih devizah tekom predzadnjega tedna (številke v oklepajih) doseženi promet s prometom v minulem tednu, tedaj je razvrstitev sledeča (vse v milijonih dinarjev): Praga 2.984 (2.357), Newyork 2.542 (2.516), Trst 1.439 (1.423), Curiah 1.409 (2.434), Berlin 1.159 (1.223), London 0.432 (0.717), Pariz 0.159 (0.279) in Amsterdam 0.073 (0).

V devizni tečajnici zadnjega tedna je omeniti predvsem okrepitev deviznih tečajev Amsterdama in Trsta ter malenkostne tečajne padce od ponedeljka (15. t. m.) na petek (19. t. m.) devize Berlin, Bruselj, London in Pariz. Nasprotno pa je bil Curiah nalik Newyorku in Pragi trgovan 15. t. m. in 19. t. m. ob nespremenjenih tečajih kot kaže spodnja tabela:

Dne 15. februarja 1932.		Dne 19. februarja 1932.	
Denar		Blago	
Amsterdam	2271-79	2283-15	
Berlin	1333-60	1344-40	
Bruselj	783-74	787-68	
Curiah	1096-15	1101-65	
London	193-70	195-30	
Newyork kabel	5612-23	5640-49	
Newyork ček	5590-23	5618-49	
Pariz	221-47	222-59	
Praga	166-32	167-18	
Trst	290-83	293-23	

Dne 15. februarja 1932.		Dne 19. februarja 1932.	
Denar		Blago	
Amsterdam	2272-33	2283-69	
Berlin	1331-68	1342-48	
Bruselj	783-19	787-13	
Curiah	1096-15	1101-65	
London	193-37	191-97	
Newyork kabel	—	—	
Newyork ček	5590-23	5618-49	
Pariz	221-33	222-45	
Praga	166-32	167-18	
Trst	291-65	294-05	

Devizi Budimpešta in Dunaj še vedno ne beležita; notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendence skrajno mlačna, tržišče brez vsakega zanimanja in zaključkov. Notice industrijskih papirjev so ostale skozi ves minul teden brez izprememb nalik Blairovim posojilom, z edino razliko, da je 7% drž. posojilo beležilo v petek dne 19. t. m. po 48—.

Lesno tržišče

Tendence še vedno slaba.

V pričetku pomladanske sezone je vrgla Rusija zopet velike količine lesa na evropska tržišča. Po vesteh, ki prihajajo iz Italije, je založila Rusija Italijo tako z mehkim kakor tudi s trdim lesom. Medtem ko so cene v mehkem lesu že itak padle pod minimum, se pričenja ruska konkurenca tudi v trdem lesu, zlasti v hrastovini. Osobito pri izdelani hrastovini je opaziti padec dosedanjih cen. A dočim polni Rusija s svojim lesom italijanska skladišča, zalaga Poljska severne države. Sicer je res — zbog uvedbe clearing-prometa med Italijo in Avstrijo — odpadla za nas konkurenca avstrijskega lesa, kar pa vsled trenutno slabe konjunktore v Italiji pri nas še ne pride do veljave. Še najprikladnejši izvoz iz Slovenije nudi — po sedanjih prilikah sodeč — Levante. V ostalem pa so kup-

čije, ki se sedaj sklepajo, le minimalne in pride zelo redko do večjih zaključkov.

Kupčija v pragovih — tako v bukovih kakor tudi v hrastovih — skoro popolnoma počiva in je izvoz tega blaga zbog prenizkih cen skoro docela popustil. Glede drugih vrst lesa pa ne moremo zaznamovati nikakih bistvenih izprememb.

Povpraševanja:

400 m³ madrierov, smreka in jelka, monte, 220/75 mm, od 3 do 8 m dolžine (od 33 do 33 cm) in to: ca. 50% od 3, 4, 5, 6 m; ca. 40% od 3-33 do 5-66 in 7-08 m; ca. 10% od 6-33 do 7-66 m. — 150 m³ madrierov, IV. kvalitete, 220/75 mm, od 3 do 8 m. — 100 m³ madrierov, 218/74 mm, I., II., III., od 3 do 8 m, stopnjeva- vaje po 33 cm; 40 m³ madrierov, 218/74 mm, IV., od 3 do 8 m, stopnjeva- vaje po 33 cm; 20 m³ desk, 24 mm, od 2 do 3-75 m, stopnjeva- vaje od 25 do 25 cm; 20 m³ desk, 24 mm, od 4 m, od 17 do 36 cm (francoske širine); 20 m³ desk, 24 mm, od 4 m, ozko, od 8 do 16 cm. — 100 m³ desk, 24 mm, I., II., III., 4 m, od 17 do 38 cm, media 27 cm (francoske širine); 20 m³ desk, 24 mm, monte, 4 m, ozko 8 do 16 cm; 80 m³ desk, 18 mm, I., II., III., 4 m, od 17 do 36 cm media 25 cm (francoske širine); 30 m³ škurel, 12 mm, I., II., III., monte, 4 m, od 17 do 30 cm (francoske širine); 40 m³ tramov, 220×220 do 300×300, od 8 do 12 m (od 50—50 cm); 60 m³ letev, 24 in 28 mm, monte, od 2 do 4 m, stopnjeva- vaje po 50 cm, ve- zano po 25 in 16 kom.; 20 m³ letev, 6×24 mm, od 1½ do 4 m, stopnjeva- vaje po 50 cm, vezano po 72 kom. — Franko vagon Sušak fob (pod brod).

1 vagon borovih desk, 50, 60 mm, I., II.; 1 vagon mecesnovih desk, 18, 40, 50, 60 mm, I., II. — Franko vagon nakladalna postaja.

1 vagon bukovih subij, I., II., III., 4/4, v dol- žinah 3-20, 4 in 5 m. Cena franko vagon Sušak pristanišče.

4 vagone kratik, smreka, jelka, 12 in 18 mm debeline, od 2 m naprej, od 10 cm naprej, ne- kaj lahko od 8—9 cm naprej, lepo belo blago, vezano, suho. — Cena franko meja Postojna tranzit.

Fečat 26. februarja 1932.	Devizanje	Promet
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2269-92	2281-28
Berlin 100 M	1336-35	1347-15
Bruselj 100 belg	783-74	787-68
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curiah 100 fr.	1096-15	1101-65
London 1 funt	195-79	197-39
Newyork 100 dol.	—	—
Newyork 100 dolarjev	5602-54	5670-80
Pariz 100 fr.	221-58	222-70
Praga 100 kron	166-60	167-46
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	291-98	294-38

Mednarodni borzni indeks

Razvoj borzne trgovine, ki je zadobila sedaj z zopetno otvoritvijo borze v Berli- nu 25. februarja večje zanimanje, je bil v tednu od 13. do 20. februarja kljub veli- kemu kolebanju tendence vendarle v zna- menju utrditve. Razen borz v Milanu in na Dunaju so izšle vse evropske borze iz imenovanega tedna z ojačenimi tečaji. V Newyorku so tečaji po močnem dvigu v prejšnjem tednu v splošnem le nebištevno odnehali. Iz indeksnih številk navede- nih desetih mednarodnih efektivnih borz iz- računjeni mednarodni borzni indeks se je v imenovanem tednu dvignil od 44-5 na 45-5%, pri čemer je indeks leta 1929 enak 100. S tem je indeks v poteku 4-tedskega dviganja narasel za 5 in pol odstotka.

Pričetek	Pričetek	2.1.	6.2.	13.2.	20.2.
1927 = 100	1929	1932	1932	1932	1932
London	102-6	35-1	37-1	36-6	38-1
Pariz	156-8	47-8	60-0	62-3	67-0
Bruselj	133-8	31-0	32-3	32-9	34-3
Amsterdam	104-5	26-5	27-7	28-4	29-3
Stockholm	109-5	26-1	32-4	32-7	33-3
Zürich	101-0	38-8	44-6	44-3	45-8
Dunaj	91-4	41-6	41-6	41-4	41-4
Praga	108-3	55-6	57-4	57-0	57-4
Milan	124-0	60-2	62-2	61-4	61-1
Newyork	137-3	44-6	42-1	48-2	47-8
Povprečnost	—	—	—	—	—
teh 10 borz	116-9	40-7	43-7	44-5	45-5

Najbolj se je ojačil Pariz; zlasti pri- merjanje s pričetkom tekočega leta nam to jasno pokaže, ker se je indeks efektov ojačil od 47-8 na 67-0, torej za celih 19-2 točk ali za 40 odstotkov. V prihodnjem seznamu bo delno naveden tudi že Berlin.

Že v 24 urah barva, plesira in ke- mično snazi obleke, klobuke itd.

Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

K mariborski zavarovalni aferi

Maribor, 23. februarja.

Kakšna ironija! V času, ko tudi pri nas v Sloveniji tisoči obupavajo, ko propadajo dotlej dobra posestva in stara podjetja, ko vsak dan pomnožuje število brezposelnih in stradanj — in to vse, ker na videz primanjkuje denarja, je v Mariboru družba par mož pod firmo »zadruga« v teku komaj dveh mesecev zbrala iz cele države (največ seveda iz Slovenije) skupaj kar več milijonov gotovega, pravega ljudskega denarja. Niti približno število se še ne more ugotoviti, ker še vsak dan odkriva nova najdenja med drugim tudi po stanovanjih skritih denarnih založb. In vse te za nas in ob tem času ogromne vsote so se dan za dnem stekale v Maribor na način, ki prekaša predrznost ameriškega sistema. Tudi kako se je s tem ljudskim denarjem »gospodarilo«, presega vse dosedaj pri nas znane slične zlorabe.

Ravno to gospodarjenje je iz našega stališča večje važnosti kakor je ostali del uporabe denarja (n. pr. nakup hiš, tiskarne itd.). Tam izdani denar za številne žrtve vsaj ni zavržen, dočim je večina brezplodno razsipanega denarja čisto zgubljena, ker od krivcev nima — potem ko bo »obračun« dovršen — zopet nobeden nič.

Ce bi bilo vsaj malo skupnega združnega duha, bi ta mariborski škandal sploh ne bil nikdar mogoč, ker bi že pones prve najbližje zadruga takega izrodku ne smel dopustiti. Najmanj pa (tudi iz zgolj formalnih razlogov) vsaj po tem, ko je bilo lahko vsakemu Mariborčanu jasno, da taka zadruga s takim poslovanjem sploh ne eksistira, od nosno bi pod tako firmo ne smela eksistirati. »Tozadevni« debelo tiskani žig na »Pojasnilih« je bila vendar vsakemu otroku v Mariboru lahko znana očitna prevara, kajti v žigu omenjena registracija se je nanašala le na prvotno prijavljeno zadrugo za izvoz sadja in sploh kmetijskih pridelkov. Zavarovalnica, pravzaprav špekulacijo na račun umirajočih in izmzgavanje ljudskega denarja, to »zadrugo« si je ta družba kar sama dovolila.

Odkod je družba dobila denar, da je mogla sprožiti celo lavino milijonskih dohodkov — in to v najkrajšem času, o tem se različno ugiblje.

Mi imamo tudi tozadevno svoje mnenje in pridemo z njim na dan, ko se bode

izvršilo še eno važno razkrinkanje, ki je skoro gotovo v zvezi s to zadrugo (o tem imam zanesljive informacije na razpolago od svojega mariborskega zaupnika).

Medtem ko zopet nadaljujemo, se omejimo le na ugotovitev, da se ima ta družba za svoj velikanski uspeh v prvi vrsti zahvaliti časopisni reklami. In sicer po vseh med ljudstvom razširjenih listih z objavo znanih »Javnih zahval«, ki so bile večinoma fingirane, pa tudi sicer že na videz sumljive! Ampak »vlekle« so, kakor bi ne bila nobena druga sicer lahko še dražja reklama.

Tudi o tem bo treba spregovoriti še resno besedo.

Davčna uprava za mesto v Ljubljani razglašča:

Na osnovi člena 6 zakona o kovanju srebrnega denarja po 10— in 20— dinarjev je izdal gospod minister za finance naslednjo odredbo, da naj izvrše davčne uprave zameno nižje označenega kovinskega drobiža po naslednjem postopanju:

1. Kovinski drobiž, ki se zameni:
 - a) ves drobiž kraljevine Srbije in Crnogore iz nikija po 5, 10 in 20 para, izkovan do leta 1916;
 - b) drobiž kraljevine SHS iz game po 5 in 10 par izkovan leta 1920;
 - c) drobiž bivše avstro-ogrske monarhije iz nikija po 10 in 20 helerjev odnosno filirjev iz pakfonga po 10 in 20 helerjev odnosno filirjev in iz železa po 20 helerjev odnosno filirjev.
2. Ostali drobiž, ki tukaj ni naštet se ne bo zamenil.
3. Ves spredaj naštet drobiž se mora zameniti po nominalni vrednosti, ki je označena na denarju, razen avstro-ogrskega drobiža iz železa po 20 helerjev odnosno filirjev, ki se mora izmeniti po 5 par novcev.
4. Zamenja se vrši pri vseh blagajnah davčnih uprav.
5. Za predloženi drobiž se izda prvenstveno drobiž po 0.25 Din, če tega ni, drobiž po 0.50, 1— in 2— Din.
6. Drobiž, ki se predloži v zameno, mora biti vložjen v zavitke po denarnih vrstah, na omotu pa mora biti označena vrednost vsebine. Za večje količine

morajo predložiti stranke specifikacije drobiža po vrstah in označiti celotno vsoto, ki se je prinesla v zameno.

6. Zamenjava se prične pri davčni upravi za mesto v Ljubljani takoj in traja do vstetega dne 30. novembra 1932.

Po 30. novembru 1932 se zamenjava ne sme več vršiti, nezamenjani kovinski drobiž pa prestane biti zakonsko plačilno sredstvo.

QUESNAY O SVETOVNI GOSPODARSKI KRIZI

Direktor Banke za mednarodna odplačila Quesnay je imel v Parizu javno predavanje o svetovni gospodarski krizi in o mednarodnem vrednotnem problemu, pri čemer je posebno opozarjal na izredne težave v Srednji Evropi, ki trgovski promet skoraj popolnoma onemogočajo. Nekatera revna gospodarstva morajo biti oproščena pritiska, ki tišči nanje z vedno večjo silo. Zdrava deflacionistična politika ne sme iti tako daleč, da propadejo najvažnejša podjetja kakšne dežele ali celo dežela sama. Iskustva, ki jih je imela Banka za mednarodna odplačila v teku 18 mesecev svojega obstoja, so pokazala potrebo mednarodnega obravnavanja in ureditve vrednotnega problema. To je pa le mogoče, če se suverenost posameznih držav omeji tudi na drugih poljih. Preko starih političnih mej bi se morala ustvariti nova sila in bi se moral izvršiti prehod od ozkih nacionalnih gospodarstev do mednarodnega gospodarstva. — To rešitev pride Quesnay približno do istih zaključkov kot gospodarska konferenca v Brnu.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave mlinskih kamnov, 200 kg pisanih cunj za čiščenje strojev, glede dobave strojnih delov, cevi, pločevine, ventilov, holenderjev itd. — Direkcija državnih železnih Subotica sprejema do 5. marca t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg konceptnega papirja. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Prodaja konjskega gneja se bo vršila potem ustmene licitacije dne 16. marca t. l. pri Komandi Dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi, Ljubljana, Rimska cesta 22.)

Oddaja zakupa buffeta na postaji Rake se bo vršila potom licitacije dne 23. marca t. l. pri Direkciji državnih železnih v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni direkciji.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave 20 komadov plošč pločevine, do 10. marca t. l. pa glede dobave 5 vagonov pšenične moke. — Komanda pomorskega vazduhoplovstva v Divuljah sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede dobave volnenih sviterjev in hlač. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Izjava poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 16 konjev, 13 bikov, 169 volov, 270 krav in 19 telet, skupaj 487 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 23. II. 1932 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 4—5, poldebili voli 3—3.75, plemenski voli 3.50—3.75, biki za klanje 3—3.75, klavne krave debele 3—4.50, plemenske krave 2.50—2.75, krave za klobasarje 1.25—2, molzne krave 2.50—3.50, breje krave 2.50—3.50, mlada živina 3.50 do 5, teleta 4—5. Prodanih je bilo 239 komadov. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10—12, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 4—6, telečje meso I. vrste 12—14, II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 8—14.

Glej v vsaki številki

»Trgovskega lista« »Ponudbe in povpraševanja«, ki nudijo ugodne kupčijske prilagoditve. Zato jih vsi, zlasti podeželski trgovci, morajo čitati!

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek -- Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI

Svetovni velesejem

13.—20. marca 1932

na katerem so zastopani

narodi in države

ZNIŽANA VOZŃJA za brzovlake in navadne vlake
Jugoslavija 25%, Čehoslovaška 33%, Avstrija 25%,
Poiasnila in legitimacije da e:

ALOMA COMPANY, Aleksandrova c. 2
ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT, PUINIK, Dunajska c.

SLOVENIA

TRANSPORT

Železniško-carinsko,
špedicijsko in trans-
portno podjetje

Špedicija
Ocarinjenje
Tarifni biro

Ljubljana, Miklošičeva 21

MEDNARODNI TRANSPORTI
PREVOZI — PRESELITVE

Telefon 27-18

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje

najsolidnejše
klišarna

ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Nov poklic

za dame in go-
spode z vpeljavo
strojnega ple-
tarstva v hiši.
Zajamčen zaslu-
žek ca. 1500 Din
mesečno.

ker prevzamemo izgotovljeno
blago, plačamo zaslužek za
pletanje in dostavimo v iz-
delavo prejo. Pišite še danes
po brezplačne prospekte na
Domača Pletarska industrija,
št. 65, Josip Kališ, Maribor,
Trubarjeva 6.

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

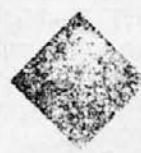
Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina koloni-
jalne robe. Ljubljana
Veleprožarna kave. Dunajska cesta 33
Mlini za dišave. Ustanovljeno leta 1940
Točna postrežba. Ceniki na razpologo.

MLINSKO-TEHNIČNE POTREBŠČINE

MLINSKA SITA
GONILNA JERMENA
MLINSKI STROJI
MLINSKI KAMNI VSEH VRST
BRCAR & Co., Ljubljana, Kolodvorska ul. 35
Telefon št. 27-25 Ceniki brezplačno

Račune, memorandum, certike, naročilnice v
bloku s poljubnim številom listov, kuverte, et-
kete in vse druge komercialne tiskovine dobavljajo
hitro in po zmeranih cenah.

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

Telef. 2552. Za večja naročila zahteva se proračun!

Trgovci, čitajte Trgovski list!

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MICHALEK, Ljubljana.